

Systemy Operacyjne i Sieci Komputerowe

Normy prawne dotyczące rozpowszechniania programów komputerowych (2h)

Zespół Szkół Mechaniczno - Elektronicznych

Gliwice, 10 września 2011

Prawa autorskie

Zespół norm i aktów prawnych, mających na celu zabezpieczenie wytworów ludzkiej działalności przed nielegalnym rozpowszechnianiem, kopiowaniem czy czerpaniem korzyści majątkowych.

W Polsce prawo autorskie jest regulowane ustawą z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm.) .

Prawa autorskie

Powodem wprowadzenia praw autorskich majątkowych było zabezpieczenie interesów twórców oraz wydawców. Efektem naruszenia tych właśnie praw są m.in. następujące szkody:

- utrata przez twórców zysków z tytułu rozpowszechniania utworów;
- straty firm zajmujących się dystrybucją i promocją utworów;
- straty państwa związane z nie odprowadzonymi podatkami;

Prawa autorskie

Autorskie prawa majątkowe obejmują (użytkownikowi nie wolno tego robić bez pozwolenia):

- trwałe lub czasowe zwielokrotnianie programu komputerowego,
- dokonywanie jakichkolwiek zmian w programie,
- rozpowszechnianie programu lub jego kopii.

Prawa autorskie - przykłady naruszenia (1)

Naruszeniem praw autorskich jest likwidacja podpisów zdjęć, udostępnionych np. w ramach darmowych kolekcji na stronie WWW, oraz tzw. cyfrowych „znaków wodnych”, np. z logiem autora. Nawet, gdy wymienione materiały są udostępnione darmowo, nie zwalnia nas to z respektowania osobistych praw autorskich twórcy.

Prawa autorskie - przykłady naruszenia (2)

Naruszeniem praw autorskich jest samowolne wprowadzenie utworu muzycznego do sieci w postaci pliku MP3, bez zgody osoby uprawnionej. Aby legalnie rozpowszechniać utwory w Internecie, należy zawsze uzyskać zgodę autora, producenta lub innej osoby uprawnionej do utworu.

Prawa autorskie

- proste informacje prasowe tj.:
 - informacje o wydatkach,
 - prognoza pogody,
 - kursy walut,
 - program radiowy i telewizyjny,
 - repertuar kin, teatrów,
 - proste ogłoszenia i komunikaty.
- ustawy i ich projekty urzędowe, a także urzędowe dokumenty, materiały, znaki i symbole oraz opublikowane opisy patentowe lub ochronne.

Licencja

- Korzystając z programu komputerowego obowiązują ściśle określone zasady, o których stanowi licencja.

Licencja

Umowa między producentem (autorem) a użytkownikiem dotycząca zasad użytkowania produktu.

- Wyroby objęte licencją posiadają instrukcję instalacji oraz dają prawo do bezpłatnych porad i serwisu (update). Można zakupić nowe wersje programu za niższą cenę, a także możesz zwrócić oprogramowanie do sklepu w okresie gwarancyjnym.

Licencja

- Legalnie zakupiony program ma numer licencyjny, służący do identyfikacji (w formie drukowanej lub elektronicznej).
- Przed rozpoczęciem korzystania z oprogramowania może być wymagana rejestracja lub aktywacja produktu.

Podstawowe rodzaje licencji (Freeware)

Freeware

Programy, których można używać i rozpowszechniać za darmo. Nie wolno ich jednak sprzedawać, ani dokonywać w nich zmian, umieszczając wewnątrz na przykład własną reklamę. Może być objęte prawami autorskimi lub nie.

W przypadku firm obowiązuje opłata licencyjna. Niektóre programy posiadają jeszcze dodatkowo rozbudowaną wersję Pro, za którą trzeba już zapłacić.

Podstawowe rodzaje licencji (Public domain)

Public domain

Licencja dobroczynna czyniąca z oprogramowania własność ogółu, w myśl której autor lub autorzy oprogramowania zrzekają się praw do upowszechniania oprogramowania na rzecz ogółu użytkowników.

Podstawowe rodzaje licencji (Shareware)

Shareware

Oprogramowanie udostępniane bezpłatnie do testów. Każdy przyszły nabywca, przed podjęciem decyzji o zakupie, może gruntownie sprawdzić w działaniu zazwyczaj w pełni funkcjonalną wersję.

Część z tych programów ma jednak pewne ograniczenia, najczęściej jest to limitowany czas na testowanie aplikacji. (Total Commander 7.55a, Winrar).

Podstawowe rodzaje licencji (GNU GPL)

Licencja GNU GPL (General Public Licence)

Zasady licencyjne określone przez konsorcjum Free Software Foundation. Jeśli ktoś wprowadza do obiegu oprogramowanie zawierające jakąkolwiek część podlegającą licencji GPL, to musi udostępnić wraz z każdą dystrybucją binarną jej postać źródłową.

Podstawowe rodzaje licencji (Licencja typu Linux)

Licencja typu Linux

Rozwiązanie licencyjne odnoszone do systemu Linux, którego jądro jest upowszechniane według praw licencji GPL.

Podstawowe rodzaje licencji (Licencja grupowa)

Licencja grupowa

Rodzaj licencji zezwalającej na użytkowanie oprogramowania w sieci lub w zestawie komputerów, np. w szkole lub w pracowni, określającej maksymalną liczbę stanowisk, na których wolno zainstalować objęte nią oprogramowanie. Odmianą licencji grupowej jest licencja sieciowa (network licence).

Podstawowe rodzaje licencji (Licencja jednostanowiskowa)

Licencja jednostanowiskowa

Licencja uprawniająca użytkownika do zainstalowania nabytego oprogramowania tylko w jednym komputerze, obejmująca zakaz udostępniania takiego oprogramowania w sieci oraz na innych wolnostojących komputerach. Licencja jednostanowiskowa, jak każda, nie zabrania sporządzenia kopii zapasowej oprogramowania.

Podstawowe rodzaje licencji (Licencja na obszar)

Licencja na obszar

Umowa między producentem oprogramowania a nabywcą, uprawniająca go do sporządzenia określonej liczby kopii zakupionego oprogramowania na swój własny użytek.

Takie rozwiązanie jest często stosowane przez firmy korzystające z sieci lokalnych LAN, umożliwia bowiem wykorzystanie oprogramowania na wielu stanowiskach komputerowych przy mniejszych kosztach.

Formy ograniczeń (Trialware)

Trialware

Program, który po zainstalowaniu jest w pełni sprawny i działają jego wszystkie komponenty, ale tylko przez określony czas od dnia jego zainstalowania w systemie (przeciętnie od 30 do 90 dni).

Po tym okresie, o ile użytkownik nie wprowadzi zakupionego u producenta kodu, programu nie można uruchomić.

Formy ograniczeń (Demo)

Demo

Program, który po zainstalowaniu nie ma żadnych ograniczeń czasowych, ale za to część jego funkcji jest niedostępna, co pomniejsza jego wartość dla użytkownika.

Zakupienie u producenta kodu rejestracyjnego odblokowuje niedostępne opcje, zmieniając program na w pełni użyteczny. Spotyka się również programy, które po zainstalowaniu są w pełni sprawne i bez ograniczeń czasowych, ale za to z limitem możliwych uruchomień.

Formy ograniczeń (Demo)

Inne programy po zainstalowaniu mogą nie mieć żadnych ograniczeń czasowych, funkcyjnych ani uruchomieniowych, ale za to każdorazowo w czasie startu przypominają o konieczności rejestracji programu.

Są też wersje programu, który nie ma żadnych ograniczeń czasowych, funkcyjnych ani uruchomieniowych. Autor zwyczajnie, licząc na uczciwość użytkownika, oczekuje, że ten dostosuje się do regulaminu i we właściwym czasie zarejestruje program lub usunie go z systemu.

Formy ograniczeń (Adware)

Adware

Programy, za których użytkowanie się nie płaci. Producenci czerpią z nich zyski przez umieszczanie w nich reklam.

Jeśli użytkownik jest zadowolony z efektu pracy autorów programu, może im się odwdzięczyć, klikając na reklamę sponsora. Większość autorów adware proponuje za niewielką opłatą także wersje bez reklam.

Formy ograniczeń (Postcardware)

Postcardware

Określenie pewnego statusu, pod jakim autor programu rozprowadza swoją aplikację. Wymaga on, aby użytkownik, który chce korzystać z programu wysyłał do autora (tytułem zapłaty) kartę pocztową z opinią na temat programu.